

GIÁ BÁN	
ĐỒNG-PRÁP	NGOẠI-QUỐC
Một năm 2.000	3.500
Sáu tháng 1.000	1.500
Ba tháng 500	750

Hoa báo phải trả tiền trước.
Thư và manat gửi cho M.
TRẦN-DINH-PHIÊN. — Ai đang
quảng cáo, việc riêng, xin thương
ngại trước.

TIẾNG-DÂN

CÁI-NHÂN NĂM CÁI-ĐI
HUỲNH-THỨC-KHANG
Quảng
TRẦN-DINH-PHIÊN

La Voix du Peuple
MỖI TUẦN XUẤT-BẢN HAI LẦN: THỨ TƯ VÀ THỨ BẢY

BẢO-QUÂN
Số 12, Đường Đông-Bà, Sài
Giấy-thiệp số 1 số 2
Giấy - Cháp : TIENHUA 501

Người ta chỉ có
thể che giấu sự
thật mà không khi
nào thay đổi nó
được.

Lại mời cảm tường sau kỳ HỘI-ĐỒNG DÂN-BIỂU TRUNG-KỲ NĂM NAY

Ngày 10-10-33, Viện Dân-biểu Trung-kỳ về phiên báo-cơ mới đã họp Hội-đồng, quan Thượng-thor bộ Lại làm chủ-tọa khai-mạc: Hội-đồng bắt đầu bầu ban trị-sự mới, làm việc trong mấy ngày, đến ngày 13-10 bế-mạc. Thế là xong kỳ hội-đồng thường niên lần đầu của viện Dân-biểu mới.

Trước kỳ họp hội-đồng vài ngày, kỳ giả có được đọc bài « Cảm-tường đối với kỳ báo-cơ dân-biểu Trung-kỳ năm nay » của ông Minh-viên (Tiếng dân số 630 ra ngày 7-10). Bài ấy tưởng như đã thấy rõ nhân-vật trong phiên báo-cơ này đủ các hạng người, lại có một số tranh-canh về ban trị-sự kia, nên tôi ý dụng hợp, không phản tán - cự trong ngoài, mà chỉ trông cho các người đi ra thay mặt dân, để công tâm vào chỗ cơ quan chung, làm thốn tin-nhiệm của phụ-tầm lòng tin-nhiệm của cộng-chúng. Nói tóm lại là bài ấy dường về phương diện nhân-dân đối với mấy ông Dân-biểu mà tôi ý khuyến-khích. Nay kỳ giả viết bài này cũng là nhân mỗi cảm-tưởng ấy, nhưng có khác ý-kiến với ông Minh-viên. Nói khác, không phải phản đối ý-kiến bài trên, mà chỉ là bổ-chiếu khuyết-diểm, nghĩa là bài trên nói phần nhân-dân đối với mấy ông Dân-biểu mà bài này tôi nói về hiện-tình chánh-phủ đối với Dân-viện.

Hiện-tình chánh-phủ đối với Dân-viện thế nào?

Phạm một cơ-quan nào có quan-hệ trên nền chánh-trị trong nước, muốn cho ngày được phát-triển, làm được công việc thực-tế, có ích lợi cho nước nhà, tất phải mở phạm-vi quyền hạn cho có chỗ đứng chân, có thể hành-dộng, để làm hết chức-trách đã định. Nếu như phạm-vi chật hẹp, quyền hạn không phân minh, mà lại ngăn-trước đón-sau, che-trên đậy-dưới, thì cái cơ-quan ấy, hiệu-quả sau này ra thế nào, không nói cũng rõ.

Hiện-tình Dân-viện ngày nay, nói về thực-tế thì có hạn-thượng-trực. Ban thường-trực có tiền-chí-cấp, vẫn có cái nền nếp làm việc được dễ-dàng hơn trước. Lại chức Thượng-Dân-biểu cũng đã bãi-bỏ rồi. Cả hai đều đó, thì biết chánh-phủ đã thấy rõ cơ-quan dân-cử có chỗ quan-hệ, nên không để bỏ phần nghị-pháp lẫn với bộ phận hành-chánh; đến kỳ ai đượ công-nhiệm là hợp-lẽ, là

thuận với dân-nguyên. Song xét về chương-trình trong tờ dự-định 3 juillet 1933, và xem quang-cảnh trong kỳ hội vừa rồi, thì phần đông lại cho là người ta nói như vậy: Trước kia đời Tự-phong làm Dân-biểu là căn-cứ vào tờ hiệp ước Novembre 1925 cho nhân dân được quyền tham dự chánh-trị. Tờ hiệp ước kia có tính chất làm thời-thời, và trong có nói đến khi Hoàng-thượng về nước thì tự-nhiên tờ hiệp ước nọ không còn nữa. Nhưng trong dự-định 20/9/32 Hoàng-thượng vẫn giữ viện Dân-biểu lại, mà để thuộc dưới quyền quan Thượng-bộ Lại.

Thế là Dân-viện trước kia được trực-tiếp với chánh-phủ cả Bảo-bộ và Nam-triều, mà nay lại đứng về mặt gián-tiếp: nghĩa là ngày trước có thốn cầu-đầu gì, hay đề khởi ý-kiến gì, để thăng lên Tòa-khâm và Cơ-mật, ngày nay chỉ phụ-thuộc dưới một bộ trong bộ phận hành-chánh. Có để đặt dân-nguyên về việc gì, trình lên bộ Lại, bộ Lại trình lên Hội-đồng Thượng-thor, Hội-đồng Thượng-thor, trình sang Tòa-khâm, trải qua mấy cửa ấy mà không bị bác-khước, mới được tâu đạt lên Hoàng-thượng cùng quan Toàn-quyền; con đường trải qua, quanh quẹo biết là mấy trạm! Trải qua mấy trạm dường như thế mà được thể tất dân-nguyên và bảo-toàn thể diện cho viện, chẳng nói làm gì!

Phạm hội-đồng nào mà có cơ-quan tối cao trong xứ dự vào, thì hội-đồng ấy công chúng rất chú ý, như hội-đồng Chánh-phủ, Hội-đồng Thượng-thor, Hội-đồng Dân-biểu v. v. Hội-đồng Dân-biểu trước đây do Tòa-khâm triệu tập và quan Khâm chủ-tọa, có các quan Nam-triều tới dự, sự thể nghiêm-trọng là giương-nào! Nay thuộc về Nam-triều, kể hội năm nay, quan Khâm không dự, Hoàng-thượng cũng không tới dự. Duy có quan Thượng-bộ Lại, vì phần việc đến chủ-tọa mà thôi.

Còn nhiều điều hạn-chế trong chương-trình, thì xin nhường cho mấy ngài đương-cước trong Dân-viện bàn giải và ý kiến sửa đổi.

Vậy mà có đến là Chánh-phủ đối với Dân-viện khác trước, thực-trang rõ ràng như thế, mà có kẻ một hai phở-rãng « quyền hạn mở rộng

hơn trước »! Có lẽ hạng này chỉ thấy một việc « ban thường-trực có bằng » mà ngoài ra không thấy gì nữa chăng?

Kỳ giả viết bài này, không có ý gì khác hơn là bỏ-chiếu thiếu trong bài ông Minh-viên trước mà tôi chửi dân-nguyên cho chánh-phủ được rõ, đừng chầm-chước thế nào cho cơ-quan Dân-cử có thực-tế đó thôi.

VIỆN-CHÍ
CỤC BIỂU-TÌNH PHẢN-ĐỐI
NHÀ BẢNG ĐỒNG-DƯƠNG

Theo tin các báo trong Nam thì cuộc biểu-tình phản-đối nhà-bảng Đồng-dương rất đông: cả Tây, Nam, khách trú, Chà-và.

Đầu tiên các nhà buôn đóng cửa rồi hội-đồng Quán-hạt, hội-đồng Thành-phố, hội-đồng Canh-nông hội-đồng Thương-mại đều bãi-hoï to ý phản-đối.

Xem thế thì rõ công-chúng bất-hình-chất chưa đủ làm, mà phải đối-một cách yêm-diễn và cương-quyết.

Lại thiên tai ở Nghệ-Tĩnh

Nói đến thiên tai nhân-họa thì hai tỉnh Nghệ-Tĩnh trên ba năm nay, chẳng biết tại sao nạn khác, cái thảm-tram không biết nào là hết được. Mấy vụ lớn xôn-kêu dài trên một năm dân-sự kể hao-nỗi thống-khổ, kể đến nạn đại-hạn-mất mùa trên ba năm luôn, dân-đối khắp đường.

Mấy lần thăm-khách kẻ trên vòm-hạ màn-thị lại có tai-nạn khác kể tiếp: Dịch-trần bắt đầu từ năm ngoái mà hiện nay còn hoành-bành riết-khấp hương-thôn! Rồi đến tháng Juliet vừa rồi, một trận bão-hung dữ-kéo hơn 24 tiếng đồng-hồ, giết chết mấy-mạng người và làm đổ hàng ngàn nhà cửa! Đêm tháng thuyên-bại! Hoa-quả thiệt hại không biết bao nhiêu. Lương-thế là hết. Nạn-nghệ-họa vô đơn-chỉ, trong tháng September vừa rồi giới-mưa to trong mấy ngày, nước sông tràn cả lên đống, ảng. Lại Dừa, thuộc tổng Đông-sơn, phủ Anh-sơn, đồng-diễn bị hại và nhà cửa trôi-rạt nhiều. Làn nước tràn xuôi tới Thanh-chương làm các tông-dục bờ sông, nhất là tông Xuân-lâm và tông Vô-liệt, nước ngập cả nhà cửa đến đồng-diễn ngập mấp, lúa-phải trôi cả cội, nay trồng ra dường không móng-quạnh, không thấy một miếng gì có thể nuôi-sống người được!

Thảm-hại thay! Dân là thuyên-tổ độ!

Ông Trính - hưng - Ngẫu bị bắt

SAIGON. — Hôm thứ tư 11 Octobre các nhà chuyên-trách có tới xai nhà ông Trính-hưng-Ngẫu ở đường Lagrandière. Trong khi xai có tìm được 1 khẩu súng lục và mấy chực-viên đạn.

Ông Ngẫu hiện bị giam tại khám-lớn. Người ta nói ông Ngẫu bị vu, chưa rõ thế nào.

VAN-VAN

Đêm trăng đi r'àng
Hội-minh b'ơ ngỡ bước đường xa,
Đi mãi mà sao chưa thấy nhà!
Mắt khách chờ bao chòm sao r'êm,
Lòng quê soi một mảnh trăng tà.
Gọi hồn nước cả hơ hơi quốc,
Tĩnh giấc người mơ giọng tiếng quê
Gối gác mà quên ai đó là?

Vết mây đưa bóng một trời xa.
Tr. D.
Chơi cửa An-hòa Tam-kỳ)
Cửa An-hòa thử dạo chơi,
Thuyền ghè rải rác chạy ngoài khơi
Đợi hồn Tinh-Vệ trên làn sóng.
Thủ-sơ Ngàn công-rận (1) sụt trôi,
Mắt bắc núi Đền (2) thành đổ nước,
Bãi nằm hơn Dục (3) song lang trời.
Trăng chiều gió sớm người xem cảnh,
Đã đi buồn chẳng cuộc đời!

Buổi chiều dạo trên sông
Cửu-long
Chùa chùa dạo bên Cửu-long-giang,
Không khi trên sông rất nhẹ nhàng
Đành cá bạc chài ôm lười lã,
Chân trâu lội b'ơ sóng vàng.
Giò quang mây trắng trời êm ai,
Giữa thung đường xa khách đợc ngắm
Chơi tường sông hồng quay mãi lại,
Mắt sông sáng đợi nước phăng.

Ng. Nh. Nguyễn
(1) B'ơ b'ơ lại t'ong đ'ống ở dưới nước
(2) Núi Bàn-thoa nằm gần bên Bắc-cửu
này.
(3) Tên hòn đảo nhỏ.

CHUYỆN ĐỜI

Tôi muốn thay mặt cho
quan

Gần đây sau cuộc báo-cử và hội-đồng dân-biểu, nghe cái phong-trào tranh-cử và vận-động về cái ghế « thay mặt dân » kia, nhiều người đi xem về để lấy ra một hy-vọng mà tự-nhiên, « phiên-sa » là sửa-tranh-cử.

Trong đám đông người có một hy-vọng ấy, cũng nói chuyện nhân-thai, có người không biểu-định tình, mà nói trái ngược lại:

— Tôi khác với các anh: Tôi muốn làm sao được thay mặt cho quan là hơn.
— Sao bác lại nói trái thế?
— Thế mới là hợp-thời, và giá trị mình mới có thể tăng cao, sau lại bác là nói trái!
— Ờ, bác thử nói lý do xem.
— Các anh sao nói ư không để một lời việc đời chứ nói ra. Thì các anh thử xem hiện-tình hiện-lập để mà nghĩ! Tôi đã thấy là được như những ông gì?

— Tôi không! Quan-hạn của viện chỉ có quyền to nhỏ là đưa ra ý kiến việc này, gửi ra viện nọ, chứ bác còn muốn cái gì nữa?
— Vâng, vẫn biết quyền hạn viện là nhỏ, song không thấp g'eo cho cha-đi học không bỏ học, mà nghe có ông g'eo cha-đi học trước. Lâu nay đã luôn đi nói viện, xem như một cơ-quan quan-trưởng kia.

— Ờ, đầu thế còn có cái tên là thay mặt dân, không thì ông sao, sau bác muốn thay mặt quan là với trường-hợp lâu nay làm ba cha người đời chỉ trích!
— Ờ, thế chỉ trích mà cần gì, ai lấy hai tay mà b'um miệng thuyên-bại được, miễn là thuyên-tổ có ích cho mình. B'um các anh thử nghĩ: Một lần trăm phủ, thay một cho ba phủ, việc mà các anh nói thì dân trong làng phải v'ang lệnh thì hầu không dám bỏ b'ơ, một phủ thay thay một cho ba phủ, đi tới làng nào là được tiếp đãi tử-thể, lại có mời ra ăn lên mời; một bữa lại thay một cho quan nào, đi trong hội, có cái trái để b'um là cái b'um có tin b'um gì, đôi g'eo đôi đánh, ai cũng phải kh'ếp. V'ang lên b'um của trên nhà thì người thay mặt lại càng có danh-sang, ai quyền-lệnh ấy thêm lên. Như vậy không phải là thay một quan chính-sao? Cả dân nhà b'um thay một cho b'um « dân » cũng thấp-phẩm v'ua, để bị b'um b'um, cũng mà thường bị người đời công-bình.

Vì vậy nên tôi thích người trên mình, theo quyền-chánh-phủ để ph'á thân, bỏ v'ang ai là g'eo được, chẳng ai dám b'um g'eo, nghĩa là chỉ một phủ là b'um có năng,

CÂU CHUYỆN GIAN-HÙNG (Vương-Mãng, Tào-Tháo)

Đời này các ông giả-giải, nói là chuyện cũ, song rồi đời nhà Hán học mà có là mới với các nhà Tây học, vậy đáng ư nguyên-văn, gọi là sang mới cái gương gian-hùng, không những đặc-lợi nh'ơn thời mà còn sẵn đến nay cả.

Nói về khoa-bạc, thì nên nghe chuyện người Âu người Mỹ; đến câu chuyện gian-hùng, thì lịch sử phương-dông không thiếu gì, mà trong đám gian-hùng thì bài bác to đầu nhất là Vương-Mãng và Tào-Tháo đời Hán. Ngoài ra những bộ-tâm thường học theo kia, chưa đáng là hạng d'ay to của Mãng-Tháo mà thôi.

Chuyện Mãng-Tháo, về lớp Hán học có nhiều người biết, song trong đám tây học, n'ười là lớp thanh-niên, nhiều người chưa nghe nói đến bài đoạn ấy. Kỳ giả lược-thuyết ít chuyện trong cái đời của hai bác gian-hùng kia, gọi là cung-cho độc giả một món quà trong tiệc rượu. (Chuyện thuyết dưới đây là theo chánh-sử, không phải theo bản-tiền thuyết Tây-dông-bản và Tam-quốc-truyền-ký theo theo kia).

Vương-Mãng bắt chước Châu-Công. — Vương-Mãng người đời Hán Bình-đế (Năm-Gia-tổ mới giáng-sinh), nhờ ch'ưn ngoại-thích, gặp lúc vua nhỏ, anh ta chuyên-quyền, rồi tìm ngôi, xưng hiệu nước là Tân...

Phạm-kẻ gian-hùng, thường có ngọn lửa ph'ình người đời. Lúc Mãng còn làm quan nhỏ, là ra người khiêm-cung, kính-biễn, chuợng người tài để mua danh-dự. Sau ch'ưc càng cao danh-vọng càng lớn mới lôi cái ngọn lửa đời ra. (Ý về đời ấy, người tin chuợng những tường-thuy cũng như ngày nay chuợng cái vô-vân-minh vậy. Anh ta muốn sánh mình với ông Châu-Công, vì đời Châu-Công, bản Việt-thường ta có sai số sang-dang chim-lạc-tri. Anh ta bảo thủ lệnh ở l'ên-ch'ưc sai môn-mọi ở d'ấy đem-lạc-tri tới triều-d'ang. Rồi bọn n'inh b'oi kia tán-rầm lên rằng: Công-d'ưc Mãng là sánh với Châu-Công.

Châu-Công thờ vua Vô-vương. Vô-vương đau-bệnh nguy, Châu-Công vài xin-minh-chết-thay, làm thư báo trong hộp vàng g'eo. Sau vua Vô-vương ốm, Vua-Hình đi bị thuốc-d'ưc, Vương-Mãng cũng bắt chước Châu-Công, xin chết-thay, cũng làm giấy cất trong hộp vàng, nhưng vua Hình đi nghe loà.

Ngồi ra, nào chia-tính-diễn, lập nhà-minh-dương, việc gì cũng làm như ông Châu-Công. Đang-ngay-cười là sau lúc tiến-ngôi-vua, xưng Hoàng-đế được 1 lần, vua Quang-và khởi-bình-d'ang, Mãng bị quân-v'ay, b'um ph'ia cùng đình-d'ang bị lửa-đ'ốt. Mãng ta lên vào đền-tuyên-thần, trải chiếu theo chu'oi sao-tiêu-d'ầu mà ngồi, lại sang v'ay không-tổ, nói:

« Trời sinh-d'ưc cho ta, bình-Hàn làm gì to ».

Quần-Hàn lên đến t'om óc-xi-th'ết, thế là xong đời gian-hùng.

Đời Vương-Mãng chỉ có một đ'au-thơ là bắt chước-Châu-c'ng. Vương-đi-Phò có bài-thi rằng:
« Tôi thấy như ông thay một dân-b'um đầu
S'oi-th'ết là vô-l'ẽ.
Mấy bữa b'um làm thuyên-bại một có thể
mà cũng nh'ơn nói-thu'c v'ay, x'g giá-d'ang
lên báo cho độc-gi'á xem.
Chu'ng-M'oi

Châu-Công lo sợ ngày vu-b'ang, Vương-Mãng khiêm-cung trong học-tr'ợ. Ph'ông-sử chết ngày nào không-s'ý. Một đời thiệt-đối ai biết-cho!

(1) 王莽 篡 漢
(2) 王莽 篡 漢
(3) 王莽 篡 漢

Chuyện Vương-Mãng tuy vậy mà t'eo, không bằng thủ-đoạn Tr'inh-T'ang, Tr'inh-Ch'oi nước-ta. Vì b'um b'um lên cái ngôi Hoàng-đế, nên bị họ-giết-minh. Đến cái tay-gian-hùng như Tào-Tháo mới là đ'au-đ'ể, không những ph'ình-l'ên được người đời-ý, mà còn l'ên g'eo cái m'ơn-ng'ân đời sau nữa, mà trọn đời-sống trong cảnh-gian sang-quyền thế-c'ua đ'ể vương, mới là đ'ang-g'eo!

Về chuyện cấp-m'ach một vị vua đ'ể giá-ng'ư và hiệu-l'ệnh cho đời, đ'au-ý ai cũng biết, đ'au chỉ nói chuyện-diễn-s'ao của anh ta:

« Tôi đi đánh-g'eo, đ'au-qu'eo có ý sợ người ta thù-h'ềm mà giết-minh trong cơn-g'eo m'è. Anh ta s'ăm một cái g'eo-tr'ên, b'um khi g'eo-qu'eo mà cái g'eo-l'ên là tinh-li'ên, nên đ'au trong qu'eo không khi nào g'eo m'è.

b) Anh ta biết-minh làm nhiều đ'au-đ'au ác, sợ người ta thù-h'ềm. Cái đ'au-đ'au ấy là thủ-đoạn giết người, có bữa n'ọ, anh ta ăn cá-c'ua, để cho công-d'ưc rằng-minh ăn thủ-đoạn đ'au không-chết.

c) Chính-Táo-ti'ên-x' quyền-vua, song b'um cái t'ing-g'eo đ'au là x'au, không muốn mang cái t'ing-ý. Táo-ti'ên: T'eo t'eo một l'ưỡi-g'eo ngang-d'ưc trong thiên-hạ, muốn vương-hà gì cũng đ'ưc, nhưng không có lòng-ý, miễn ngày-sau đ'au m'è b'um m'è: « Hán-T'ang, quân-Táo-b'um là thù-h'ềm-th'oi.

Cho đến ngày-b'ình-g'eo chết, Táo-b'um soạn đ'au g'eo, b'um v. v. ch'ia cho b'um th'ết-th'ết, tuyệt-nhiên không nói một câu gì đến việc-tr'ợp nước-truyền-ng'oi hay là đi-ch'ua cho con-minh về việc-nước. Thế là có ý-l'ưỡng-g'eo người đời-sau: cho sự-ti'ên-th'ết kia là lý-c'eo con-ch'ua-minh, cho-minh không có b'um-ý. Quyền-l' là đ'au-đ'ể.

d) Thường-thu'ng trên-l'ịch-s'ử, các nhà đ'ể vương-quyền qu'í, t'eo b'ình-sinh làm nhiều đ'au-b'um nghĩ, người đ'ể không làm gì đ'ưc, song sau chết-r'oi, cái th'oi họ-ch'ua người, thường bị đ'au m'è: như vua-Hình-vương nước-S'ò bị Ng'ư-th'ư-T'ao đ'au m'è đánh-th'ết, đ'ể trả cái th'oi g'eo-cha và anh, mà T'eo-th'uy-hoàng-v'ay đ'ep đ'ể Lý-s'ơn-li'ên c'eo biết-b'um-nào, mà sau-c'ng bị H'ung-v'ư đ'au. Các đ'au-s'au l'ên làm m'ý-tr'ien đ'ể vương-hay bị cái-n'ay-ý.

Táo-tháo nghĩ đến cái-h'oa-d'au m'è-ý nên-l'ên c'ng đ'ể-ph'ong-tr'ợ. Táo-b'um xây cho-minh đ'au 72 ng'oi m'è, xây nhiều như thế-l'à c'eo ý-l'âm cho người-sau không-b'ết-di'ch-ng'oi m'è-n'eo c'eo b'um-x'ang-minh-m'è đ'au. Cái-minh-x'au qu'ết đ'au-th'oi là c'ang!
(C'au-n'ay)
G'ương đ'au

SỮA
NESTLÉ
HIỆU CON CHIM

SỨC KHỎE CỦA TRẺ CON
NHIỀU CHẤT BỔ

Bao thầu cho Chính-phủ Pháp

Độc quyền bán cho các nhà thương, các nhà hộ sinh và các nhà thương binh...

ở Trung-Kỳ, Bắc-Kỳ và Cao-Mên

dã từ lâu năm và cả năm 1933 nữa.

Đầu bài BRILLANTINE chỉ là

Muốn chơi tốt nên dùng THUỐC GÓI

VINH - HUNG - TƯỜNG - VINH

THẺ NHỎ 3 TUỔI

MẠNH MẸ LẠ THƯỜNG

Em nhỏ Lê-vân-Phát năm nay được ba tuổi, mập mạp mạnh mẽ lắm. Hồi nó mới hai tuổi, ai cũng tưởng nó phải chết oan, cha mẹ nó hết sức buồn, vì nó có gộc ban bay nóng lạnh, đồ mồ hôi trắng, từ từ buồn bã lắm, một tháng đau không biết mấy lần, bề ngoài trông thì chừng ban tái lại. Bệnh nó làm khó cho cha mẹ nó vô cùng. May nhờ có người điểm chỉ, cha mẹ nó mua có ba gói thuốc **CHÍ-LINH-TÂN** cho nó uống, đến nay tuyệt gộc ban, hết nóng lạnh nữa. Hết bệnh, nói lại càng mập thêm, mạnh mẽ lại thường. Thuốc **CHÍ-LINH-TÂN** này gia truyền hơn mấy đời, cứu được không biết bao trẻ con mang bệnh. Nhà bác chế là một thầy thuốc này, làm nên sự nghiệp. Tôi vì được nghe muốn nên người lập khen là thần dược, nên tôi xin làm đại lý độc quyền phổ thông thuốc này khắp cả Đông-Pháp. Sự hay của thuốc nói không cùng, dùng rồi mới rõ lợi ích tôi là ông với sự thật.

Có bán nơi mấy chỗ bán đầu. Khuyết-diệp. Mua sỉ bán hồng 30% do nơi.

VIÊN-ĐE
H. quai de la Suse - Huế
Hay là nơi:
M. NGUYỄN-VÂN-PHÚ
Boite postale n° 63 - Saigon
Giá mỗi gói 0\$12

THUỐC CHỮA BỆNH CHÓ ĐẠI
Cho chó chó QUYNH, rất hiệu nghiệm
Cải thiện sức khỏe
VINH-HUNG-TƯỜNG
N° 37 Rue Sarrail - VINH

Bán đầu giá ruộng đất

Đến ngày 25 tháng 10 này năm 1933 tức là ngày 10 tháng 9 năm 1933, sẽ bán đầu giá ở Toa-Su Qui-bon bốn số ruộng nhất đẳng diện ở xã làng Bả-Canh thuộc về phủ Anson, tỉnh Bình Định, diện tích một số kê ra sau đây:

1/ - Số Rộc	4472m ²
2/ - Số Kỳ-Tại	2408m ²
3/ - Số Canh-Lý	2436m ²
4/ - Số Canh-Huân	2258m ²

Đã giá: tất cả bốn số ấy: 1090\$300

Quan TRƯỞNG TÒA ký tên

(1) Quyền điều lệ bán ruộng kỹ hiện nay đã ở phòng quan Chương-An Qui-bon, ai muốn hỏi điều gì thì cứ lại phòng giấy ngài mà hỏi.

NHIỀU NGƯỜI BI:

PHÒNG - TÍCH

Hôm ông đơn bà về về yêu thương hay bị, khi cơn ác, rượu say với hăm tinh độc hoặc khi ăn no đi ngủ hay đi tìm ngay nên thu bệnh gọi là bệnh **PHÒNG-TÍCH**. Khi bệnh thấy đầy hơi, tức cổ, tức ngực, cơm không nuốt, ăn, ăn xong hay ợ, thường đau bụng đau lưng, chân tay mỏi mệt, bị lâu năm sắc mặt vàng, da bụng gầy.

Mới bị uống 1 liều, lâu 2 3 liều uống không công phải, uống bệnh lại thấy dễ chịu hoặc khỏi ngay.

Mỗi liều hai lần uống giá: 0\$40

VỎ ĐINH TÂN

178 Bis Route Lechrey - HAIPHONG
An-tô-Tiêu năm 1926

ĐẠI-LÝ:
HUE: VINH TƯỜNG phố Gia-Long;
TOURANE: NG. THI HUE R. Đ. H. H. VI;
DALAT: DINH VĂN CHÁU, Libraire;
NHA TRANG: MÔNG LƯƠNG TH. QUAN
PHAN THIẾP: L. NAM HUNG, Gia-Long;
VINH: GIA CAT, 14 Marchal Poch;
SAIGON: HUNG TƯỜNG 107 R. d'Espagne;
CHOLON: PHUNG GIA - VINH DUC;
PHONG;

RACHOA: NGUYỄN NGỌC-THAI 1. R. d'Annam

Việc trong nước

(Tiếp theo trang 7)

THỜ-THIỆN

Cũng đáng phiên cho sự lãnh lương

Từ ngày Nhà nước Bảo-bộ giao việc học về Nam-triều, lương các giáo sư do dân chịu, do phủ huyện thu phát, thì cứ đến ngày thứ năm ngày đầu tháng các giáo sư đều đến Huyện nhà mà nhận lương; việc đã tiện và khỏi phải thì giờ (do từ sức của Nhà Học-chánh Thờ-thiện số 630, ngày 11 Déembre 1932).

Thế mà sự phát lương ở huyện Hương-thủy thì trái ngược: mỗi kỳ đến tháng, các giáo sư vắng lời sức và ngày đã định, đến nhà lãnh lương, thời giờ đi không về rồi, mà lương không lãnh được. Tôi nghiệp cho những kẻ đường xa cách trở, phải thuê đò, mượn xe, mà lui về lương không, chẳng biết lấy chi làm chi phí.

Có một điều đáng phiên hơn hết là một bữa chiều chầu chực suốt buổi mai, lương có công không, quan cũng không cho biết, trót đến màn giờ, trống bãi (10 giờ rưỡi), qua một phân rằng: « các thầy đã đến làm phiên, lương tháng này chưa có, về đi đã, từ năm sau sẽ đến lãnh, vì lương chưa kịp nộp ».

Phiên quá! Nghe chuyện

HÀ-TÍNH

Lời than phiền của một ít giáo sư

Gần đây các giáo sư than phiền nhiều lắm. Nay than van về việc bất công này nữa: những ông giáo chỉ đợi bằng Sơ-học (C. E. P.) thôi, mà được bỏ đi dạy ở các trường Sơ-đẳng, thì lương tháng 12\$, 14\$ cứ v như vậy; còn những người có học lớn Sơ-phạm ở Huế hay ở Vinh ra, mà bị bỏ đi dạy các trường Dự-bị thì lương nhân lời thôi, lại còn bị cắt mất 30%; ông nào lương tháng 18\$ chỉ còn 12\$60, ông nào 20\$ chỉ còn 14\$00. Bộ Quốc-dân Giáo-dục có biết đến việc bất công ấy không? L. C.

QUẢNG BÌNH

Lời nói khó nghe

Hôm chỗ nhất 8-10, bọn giáo sư chúng tôi đến nhà thầy lại B. (trợch) để lãnh lương mấy tháng thiếu (Jaillet-Aout-Septembre) mà không có, để chân ngồi « làm công không gọi » mấy tháng trời. Đình vào ra mắt quan Huyện xem ngài dạy ra sao, hay đầu ngài thấy tôi bế gao chạy quanh, ngài năm trên ghế « xích-xà » mà nói gài: « ... Các thầy ăn cháo, chấy, chấy tôi đào đười » là « lên mà phát cho các thầy sao! ».

Cứ chỉ của một vị phụ mẫu đối với một thầy giáo là ra khinh mạn như thế, huống gì là đối với dân! Ngán chưa! Người giáo-sư

QUẢNG-NGAI

Sao không trả tiền?

Ngày 3 Octobre vừa rồi, kỳ giá

đi con đường Trà-khúc vào Quảng Ngãi, ngang qua nơi hội H. H., thấy hai ba chục người, quần áo tím lạp kẻ đứng người ngồi, như bộ đường kiểm tìm ai, lồi, thì chúng tôi: « Chúng tôi là bọn lái ghe bán chó xi-măn cho một người ở Tourane tên là H. bao lại của ông Prossard Robin từ Tourane, Quảng-ngãi, Sa-buynb, Tân-quan. Từ tháng giêng đến nay mà y không trả tiền cho tôi, chỉ trả mỗi người một ít mà thôi; còn lại kẻ năm chục, người một trăm, người hai ba trăm đồng, có bọn này hẹn mai luôn. Chúng tôi đi chầu chực y một người có 3. 4 chục vòng, ăn tiền tiền, thiếu chịu quân xá, thêm này y lãnh lại chỉ 1.000\$, liền lớn ngo sau trốn mất. Chúng tôi đợi ba bốn ngày rày, có làm đơn kiện vào Quan Su, ngài phải về phủ xử Nhưng y ở không như định đầu hết, quan chưa xử được. Tôi quá! »

Bà thưng chớ thì trả tiền, chờ đợi của dân nghèo kia sao?

HỒ CHUYỀN

BÌNH ĐỊNH

Xét rượu lậu

Hôm 17 tháng 7 Anam, khi 5, 6 giờ mai, có người Tây tuần ở sở An-thái đến bắt rượu tại nhà lý trưởng đương kiêm Nguyễn-Cự-làng Bình-đức, ông Mỹ-đức, phủ An-nhơn. Khi đến ngõ, thì ngõ mở, bên ngõ có một cái miếu nhỏ thờ thổ thần, cái miếu gần bên đường đi chừng hơn một thước (tây), bắt đầu hai và com và 3 chai rượu nơi miếu ấy. Miếu nhỏ, nên dễ hai và com và thì cửa đóng không được. Người tây ra phía sau nhà lý trưởng có bắt được một ống trầm, rồi đến kêu cửa, lý trưởng (đương ngủ) mở cửa. Ông và nhà xét khắp xô mà không tìm được rượu, cũng không được vật gì là bằng chứng để nộp rượu. Vậy mà quan trên cứ làm tù lý trưởng.

Người ta nói việc này là vu, vì trong làng có nhiều kẻ muốn làm lý trưởng nên vu bảm lý trưởng này bị tù bị cách đáng có lên thay. Quan trên nên xét lại kẻo có oan chăng? Lại cáo

Cùng ông LÊ-TAT-ANG

CHỦ HIỆU MINH-ANG

88 2, phố Đông-Khánh ở PHAN THIẾT

Xin ông sát sắn gửi tiền thuốc Hải - Ngạc - Đường ra cho. — Từ tháng năm (Múi) đến nay, tôi đã gửi 2 bức thư báo-dùm (lettre recommandée) cho ông, không hề tiếp được thư của ông trả lời, mà cũng không thấy nhà bưu-diện trả thư lại. Vậy thì ông ở đâu?

NGUYỄN-HUY-CU

Tổ tại làng Hoàng-nghĩa phủ Hoàng hóa

THANH HOA

VIỆC THỀ-GIỚI

Thạch-hư Tam ở Thiên-tân

(Tàu) bị thích khách

Thạch-hư Tam ở Thiên-tân bị một người trong Thanh-tiên đoàn bắt thích, bắt ở phải cũng tại trang 2, may không nhằm chỗ yếu hại nên không chết. Nhưng thủ truất thoát chỉ để lại khăn song tục và một phong thư là tội Thạch-thôn mưu với quân Nhật làm hại nước nhà v.

Chính phủ Nhật sẽ thay đổi

chàng?

11 Octobre — Theo tin báo «Daily Telegraph» ở Anh là báo thường hay có tin chính xác, thì qua thông tin ở Nhật sẽ thành lập một chính phủ quân binh. Nội các gồm những người quân tư lệnh và một đội người theo về hình ở và là chính. Thủ là bộ Tham mưu hải lục quân trong gần hai năm nay kiêm soát chính phủ và riêng các công việc ngoại giao, rồi đây sẽ cầm các nhậm quyền.

Ngà - Nhật chiến tranh?

Đông-kinh, 11 Oct. — Các báo Nhật đang tin rằng đã có giấy cho đại sứ Nhật ở Mạc-tu-khoa báo, phiên đối trước việc

công bố những giấy mà nói là của nước Nhật, để chứng rằng Nhật muốn chiếm lấy đường sắt Trung-dông. Chính phủ Nhật phải đối thủy mặt, chính phủ Mạc-tu-khoa có công bố những giấy mà kia.

Nhất yếu của thu lại những giấy mà ở, bằng không thì sẽ trực xuất các phòng v. ở «Agence France».

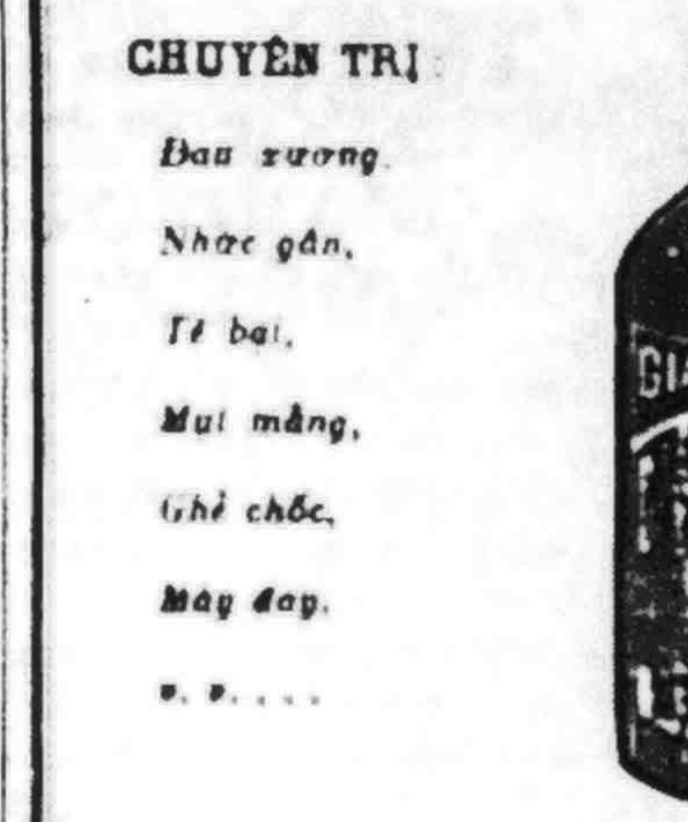
Đông-kinh, 11 Oct. — Theo tin ở Phòng thông tin Nga dự bị cho Nhật. Nhật không lấy làm lạ, vì dự bị cho Nhật từ lâu rồi.

Đu lại báo giới ở Pháp đối với vụ xung đột Nga Nhật: Báo «Le Temps» nói rằng có lẽ chưa có chiến tranh Nga Nhật vì người Nhật chưa biết rằng nhiều cường quốc, thế như là Anh và Mỹ không thể đứng trung lập mà chịu thất bại về quyền lợi riêng của họ ở Thái Bình Dương.

Báo «Le Journal» viết: « Một tin không thiệt có ý tranh sự xung đột, không phải người Nga sẽ chiến tranh. Nhưng có lẽ người Nhật sẽ gây ra cái họa ấy ».

Loài-dân 13 Oct. — Viên giáo sư Tait (C. Courcy, cựu giáo sư ở trường đại học Koto ở Đông-kinh) mới xuất bản quyển sách các giáo sư Nhật muốn chiếm bá quyền ở Á châu. Trước chiếm Bắc-châu, đến Trung-hoa, Á châu, cuối cùng Nga Á châu và tranh giành quyền.

GIẢI-HUYẾT-ĐỘC P. D. Đ.

Nhà bào-chế PHAM-DOAN-ĐIEM Tourane (Annam)

Dùng sữa "LE GOSSE"

Sữa «LE GOSSE» rất bổ cho tất cả mọi người: có nhiều chất kem (Crème) rất tinh khiết.

Bao thầu cho Nhà-nước năm 1932-1933

Lycées, Collèges, Maternités, Ecoles, Institut de Puériculture etc... ở Saigon

Có bán trong các tiệm tạp hóa ở Đông-Pháp.

HIỆU GIẤY XANH Giá mỗi hộp 0\$82

Đại-lý: ÉTABLISSEMENTS MORIN FRÈRES

HUE - TOURANE - QUINHON

VIÊN BẢ MÔNG

Giáo dục tiểu thuyết
Sơ-định: Trích-trừu
Diễn-giải: Trích-trừu
Số 35

Thư-Phổ

— Quốc-Hoa anh nói phải làm, con người có trái qua cái khổ nhọc mà sau hưởng cái thanh thản, thanh ra có hưng vì; nên như không nghĩ rồi hết ngày trọn tháng, thì cái khổ không đủ rồi làm lại cho người thôi.

Thư-Phổ nói rồi đi viết ruộng, nhà hát thuốc vừa nói.

— Tác như Hiền trưởng ở trường học chúng ta đây, nay chúng đi nơi khác, ấy là cái kết quả cũng năng lực bình nhất đây.

Trong lúc hai người nói chuyện, Bà-Huân chậm chậm đi đến và (sau sau, đứng dậy nói rằng:

— Sau lúc mệt nhọc mà được thông thản, sau cho bằng sau lúc mệt nhọc lại làm được công việc khác.

Quốc-Hoa nói:

— Anh Bà-Thuyền nói câu đó, thật là can hơn người là một bậc.

Bà-Thuyền lấy một gói Quốc-Hoa mà nói rằng:

— Ông Hiền trưởng thông đi nơi khác chúng ta ở có việc đưa cho?

Quốc-Hoa

Vâng đã thỉnh đến trong cả rồi.

Lúc ấy trong phòng có ruộng, đến giờ hóa hồn nhàn nhàn giống ơo von, ánh nắng trời chiếu lại vào cánh cửa pha lê. Vừa hạ giờ chiếu, Hiền trưởng đến trường. Quốc-Hoa đứng chào và tỏ lời lòng biết:

— Sáng nay Hiền trưởng ngồi ở đình thính lên trưởng huyện, chúng tôi không biết lấy gì tỏ ý ân cần, xin dâng chén rượu để làm kỷ niệm ngày này.

Hiền trưởng trả lời tỏ ý cảm ơn.

Đến 4 giờ mở tiệc long biệt, đứng người đến dự.

Viên Hiền trưởng đang ở trường

làng này đã hơn 7 năm. Người bác

Thư-Phổ ra, thì người làng quen biết gần đây nhiều hơn. Viên Hiền trưởng không có tại giờ học là biết

đúng người, mà đã dùng ai thì không ngờ, như là thân mật Quốc-Hoa và Bà-Thuyền, không việc gì

không cùng 7 bác kia hẳn định. Trong khoảng làng bị nạn lụt này,

Quốc-Hoa và Bà-Thuyền giúp đỡ cho dân Hiền trưởng cũng như.

Thân hào trong làng, vì thấy Hiền trưởng có công trong việc giáo dục,

nên đứng thành tiền lên Huyện trưởng. Huyện trưởng lại tiến lên,

phân ủy được thăng chức Huyện học, ông ta có là chủ mà không được,

lại nghĩ rằng trong trường làng này

Quốc-Hoa và Bà-Thuyền đến là người thanh niên đáng đáng, có tư

cách lối. Nay ta đi nơi khác, chắc biết họ lãnh phần có hưởng, trong những chức Hiền trưởng lại cho?

án của ông hiện trưởng, còn

nói hàng trang của Quốc-Hoa, lời

hầu của Bà-Thuyền, lại xen cái

glong hoa khi khỏi hết của Thư-Phổ,

trơn liếc rất là gớm ghê và vui vẻ.

Tiến lên, Bà-Thuyền ra về đã 0

giờ rồi. Hiền trưởng không hay uống

rượu mà bữa nay có hơi ngà ngà.

Đang trong cơn say, phát pho

ngon gì thôi qua một người, hai

bên đường còn có nhà người ta

đang công trò chuyện, bỗng đến

đến nhà người ta, bỗng đến

đến nhà người ta, bỗng đến

đến nhà người ta, bỗng đến

đến nhà người ta, bỗng đến

đến nhà người ta, bỗng đến

đến nhà người ta, bỗng đến

đến nhà người ta, bỗng đến

đến nhà người ta, bỗng đến

đến nhà người ta, bỗng đến

đến nhà người ta, bỗng đến

đến nhà người ta, bỗng đến

đến nhà người ta, bỗng đến

đến nhà người ta, bỗng đến

đến nhà người ta, bỗng đến

đến nhà người ta, bỗng đến

đến nhà người ta, bỗng đến

đến nhà người ta, bỗng đến

đến nhà người ta, bỗng đến

đến nhà người ta, bỗng đến

đến nhà người ta, bỗng đến

đến nhà người ta, bỗng đến

đến nhà người ta, bỗng đến

đến nhà người ta, bỗng đến

đến nhà người ta, bỗng đến

